

**PROJEKT BUDOWLANY
ARCHITEKTONICZNO- KONSERWATORSKI**

**„REKONSTRUKCJA POSTACI POSŁÓW
MOSKIEWSKICH I SZWEDZKICH NA FASADZIE
WSCHODNIEJ DAWNEGO PAŁACU BISKUPÓW
KRAKOWSKICH W KIELCACH”**

OBIEKT: Dawny Pałac Biskupów Krakowskich

ADRES: Plac Zamkowy 1 w Kielcach

LOKALIZACJA: Powiat grodzki Kielce ,obręb 0016, numer działki 572

KONSULTANT NAUKOWY:

Profesor dr hab. Andrzej Koss

Dyrektor
Międzyuczelnianego Instytutu
Konservacji i Restauracji Dzieł Sztuki

prof. Andrzej Koss

AUTORZY OPRACOWANIA:

mgr inż. arch . Małgorzata Rupniewska -branża architektoniczno-konserwatorska

mgr Michał Kapuściński -opracowanie historyczne, rzeźbiarskie i graficzne.....

inż. Urszula Dąbrowska - branża konstrukcyjno -budowlana

DATA: styczeń 2016

Warszawa, dnia 2.02.2016 r.

Opinia

Do projektu pn. „Rekonstrukcja postaci posłów moskiewskich i szwedzkich na fasadzie wschodniej dawnego pałacu biskupów krakowskich w Kielcach”

Pamiętając o jasno sformułowanym i w pełni zrealizowanym przez twórców oraz budowniczych pałacu biskupów krakowskich programie ideowym, mającym podkreślić zasługi fundatora pałacu, biskupa Jakuba Zadzika, sprawującego wcześniej urząd kanclerza wielkiego koronnego i chlubiącego się opinią głównego doradcy króla Władysława IV, a przy tym inicjatora i gorącego orędownika zawarcia pokoju w wojnie ze Szwecją i Moskwą, Muzeum Narodowe w Kielcach planuje przywrócić fasadzie wschodniej pałacu jego dawną wymowę. Pałac podzielony był symetrycznie, wzdłuż linii wschód-zachód, na połowy, z których ta po stronie północnej odnosiła się do historii wojen szwedzkich, a po południowej – do wojen z Moskwą. Ów symetryczny podział dotyczył nie tylko malowideł stropowych we wnętrzach, ale odnosił się także do budowli i jej wystroju zewnętrznego. Jak wynika z dawnych inwentarzy, nawet wieże w narożach elewacji frontowej ochrzczono nazwami zgodnymi z tym podziałem. O tej, która znajdowała się w pobliżu figur posłów moskiewskich, mówiono, że jest wieżą „Pod Moskwą, tę która stała przy figurach Szwedów zwano Wieżą Szwedy”. Dysponując obecnie pełną analizą archiwalnych przedstawień wnioskowanych rzeźb proponuje się odtworzyć i usytuować na fasadzie pałacu znane z ikonografii, cztery rzeźby z podobiznami posłów.

Przy realizacji rekonstrukcji rzeźb należy pamiętać o tym, że sam pałac nie ma dominanty. Efekt, jaki architekt zamierzył, nie polega na barokowej subordynacji, takiej jak np. w Zamku Warszawskim, a na koordynacji i konkurencji. Akcent środkowy, jakim jest środkowa loggia z trzema oknami powyżej, jest zagłuszony przez podwójne, na skrajach

umieszczone akcenty wertykalne i plastyczne, jakie stanowią dwie skrajne wieże i umieszczone tuż przy nich portale z obeliskami i figuralnymi dekoracjami powyżej. Pierwotnie jednak manierystyczne podwojenie agresywnych rzeźbiarskich elementów u skraju budowli było znacznie silniejsze. Projektant grał tu zatem na zasadzie koordynacji między częścią środkową a silnymi zdwojonymi akcentami po bokach.

Będący w dyspozycji Muzeum Narodowego w Kielcach materiał ikonograficzny i archiwalny pozwala na odwzorowanie proporcji rzeźb w stosunku do innych detali architektonicznych oraz samej bryły pałacu, podkreślając pierwotne zamierzenie projektanta, którym było wprowadzenie elementów plastycznych mających zarówno charakter ideowy jak i estetyczny. Na określenie stylu rzeźb oraz materiału, z jakiego zostały wykonane pozwalają zachowane materiały źródłowe. Przedstawienia posłów miały charakterystyczne dla rzeźby elewacyjnej walory plastyczne i dynamiczne, które przy rekonstrukcji trzeba uwzględnić. Tomasz Poncino, który wskazywany jest jako autor projektu pałacu biskupów był też autorem innych realizacji, których elementem były rzeźby. Przy rekonstrukcji rzeźb należy bazować na analizie zachowanych archiwaliów oraz na zasadzie analogii z innymi przedstawieniami figuralnymi z okresu „baroku wazowskiego” z uwzględnieniem poziomu warsztatów mogących być wykonawcą detali architektonicznych oraz wpływów stylistycznych na tym obszarze. Na etapie wykonawczym w pierwszej kolejności należy przeprowadzić pogłębioną analizę naukową pozwalającą na określenie szczegółowe detali każdej z rzeźb co pozwoli w kolejnym etapie na przygotowanie modelu gipsowego rzeźb w skali 1:1, które powinny być przedstawione do akceptacji przez Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Dyrektor
Miejskiego Instytutu
Konservacji i Restauracji Dzieł Sztuki
prof. Andrzej Koss